

LA CAMPANA DE GRÀCIA

**Jaume
AGUADÉ I MIRÓ**

Rebull

**Dibuix
de
REBULL**

228

La casa BASTIDA s'ha engrandit

Passeig de Gràcia, 18 :: Telèfon 15247 :: BARCELONA

GRAN BASAR DE SASTRERIA Sistema Nordamericà

El secret del nostre èxit és degut a tres raons: 1. La fórmula d'un nou estil aplicat a l'art del vestit. - 2. Tenir sempre disponible el vostre vestit, tant gran com petit, amb gustos seriosos i en gran fantasia. - 3. L'organització de la fabricació i venda directa al comprador i escrupolosament amb un petit benefici.

Som els que va implantar i facilitar el vestit amb la major elegància i la més incompetent baratura, evitant acudir als sastres de mida que, amb els seus preus elevats, era impossible seguir els corrents de la moda. Oferim en la nostra SECCIO DE SASTRERIA la següent norma de preus:

Vestits confeccionats, tipus reclam.	des de 10 pessetes fins a 30 pessetes
Vestits confeccionats, qualitat superior	des de 40 pessetes fins a 75 pessetes
Vestits a mida, en qualitats econòmiques	des de 30 pessetes fins a 60 pessetes
Vestits a mida, gèneres de gran fantasia	des de 50 pessetes fins a 100 pessetes
Pantalons econòmics	des de 5 pessetes
Pantalons fantasia	des de 8 pessetes

Els nostres avantatges amb preu de liquidació els veureu demostrats amb els nombrosos maniqués que als nostres aparadors exhibim, amb models d'estil i gust modern. Això fa que ens engrandim i que la nostra venda vagi sempre en augment.

L'amplitud de les nostres existències arriba fins a les qualitats més selectes i luxoses, sempre amb una gran dif. rència de preus més barats.

En casos de necessitat, tenim muntada una SECCIO DE CONFECIO A MIDA, que ens permet lliurar els encàrrecs a les quatre hores.

SECCIO DE CAMISERIA

Camises blanques	des de 3,95 pessetes	Camises popelin.	des de 6,95 pessetes
Camises percala.	des de 4,95 pessetes	Calçotets	des de 1,95 pessetes

Preus que regeixen a altres Seccions de la Casa

Impermeables	des de 20 pessetes.	Cinturons	des de 0,95 pessetes
Pantaló blanc	des de 7,75 pessetes.	Lligacames.	des de 0,50 pessetes
Pluma	des de 15 pessetes.	Mocadors butxaca.	des de 0,50 pessetes
Americanes esport	des de 15 pessetes.	Mitjons fantasia.	des de 0,50 pessetes
Guardapols	des de 5,95 pessetes.	Tirants	des de 0,95 pessetes
Gorres	des de 0,50 pessetes.	Païames	des de 3 pessetes

Obsequiem els nostres clients amb segells d'Estalvi Popular, de la Caixa de Pensions per a la Vellesa Estalvi, i altres diversos presents, segons l'import de les compres.

NOTA.—Els que de fora Barcelona vulguin servir-se de la nostra casa, poden escriure, i adjuntant 0,25 pessetes, en segells, rebran mostres, figurins i un sistema especial per a prendre's les mides, amb les instruccions necessàries, per tal de rebre l'encàrrec abans dels sis dies.

PERE BADOSA

ORTOPÈDIC

CONSULTA: D'11 a 1 i de 6 a 8
(excepte dies festius)

Carrer de Santa Anna, núm. 23, pral. - Telèfon núm. 14581 - BARCELONA

LA CUINA A GAS INDISPENSABLE A TOTA CASA MODERNA

EXPOSICIÓ I VENDA:

APLICACIONS AL GAS

Avinguda Portal de l'Àngel, 20

LA CAMPANA DE GRACIA

PERIÒDIC NACIONALISTA D'ESQUERRA

EDITORIAL

La nostra persistència

I no hi fa res que insistim. Però és tan dolorós per Catalunya trobar, ja a les primeres hores de República, una incomprensió semblant a la de la monarquia, que, en revoltar-nos, repetim els mateixos planys i reproduïm les mateixes protestes. Tendra és encara la República, i era d'esperar que aquells homes que la portaren tindrien la generositat, i l'esperit ample, i la confiança plena, i l'ardidesa del que emprèn de fresc el camí que el destí li ha assenyalat. Però no és així. Dissortadament, no és així; i Catalunya dubta ja que l'opressió depengués d'un règim. La dirigiria quelcom més profund. És una qüestió de raça.

Encara no ens en sabem avenir. El cap ens roda, i ens malfièm dels nostres ulls i de les nostres oïdes. Efectivament, hi ha homes oberts, que veuen el nostre plet clarament i amb generositat. Però són tan pocs!... Car àdhuc entre els sectors que ens són propicis alguns moments, són molts els homes que voten de mala gana, i el cor dels quals s'en va al darrera dels elements hostils. Igual estat de consciència veïem en molts capitostos. El desig de no crear dificultats al Govern, la comoditat d'eixir del pas una vegada més, els fa conformar-se amb una avinença que en el fons consideren que és una pèrdua. De la manera com s'han posat les coses, i davant la posició que pren la majoria dels partits i dels homes del Parlament, allò que els diferencia de la concepció monàrquica, pel que és referent als plets nacionalistes, no és qüestió de qualitat, sinó de quantitat. Uns, pocs, ho neguen tot; altres, la majoria, ho regategen tot; n'hi ha uns quants que neguen unes funcions i s'avenen amb altres, però mai posant-se d'acord tots ells sobre quines deuen ésser. De lleialment liberals, n'hi ha poquíssims. Podríem comptar-los amb els dits d'una sola mà, i encara ens sobrarien dits. No tenen una ampla visió de l'Estat Federal, ni una visió tansols liberal. Pesa en alguns, en molts, no pas una concepció centralista; a descentralitzadors no els guanya ningú, segons diuen a quí els vol escoltar; però pesa en ells un esperit anti-català. De quí recelen és de Catalunya; però de la Catalunya amb llibertats, car Catalunya, quan les tingui, les farà efectives, i no s'amaguen pas de dir que aleshores Catalunya s'apartarà d'ells, això és, de llur influència, i de la influència de l'Estat castellà, que vol dominar-la, inclús amb opressió.

Però Catalunya vol les seves llibertats, no pas per separar-se ni apropar-se a ningú, sinó per retrobar-se a sí mateixa. Catalunya vol sentir-se amb el cor ben lliure. No pretèn viure sola ni única, sinó a l'inrevés. Però, això sí: vol viure la seva vida, i donar-la tota per un sentit civilitzador, interpretat segons la seva pròpia consciència col·lectiva.

Quí no accepta això íntegrament, no és liberal, ni republicà, ni revolucionari. De la monarquia no el separa, en aquest plet i en els altres (tota vegada que la seva mentalitat la controla qualsevol dels afers revolucionaris que deu resoldre), més que una qüestió de matís. Amb una mica de bon seny, el propi Borbó se l'hauria fet seu.

P O L I T I C A

Els discursos de Gassol i de Companys

En Ventura Gassol no ha fet el seu discurs, sinó el nostre discurs, el que corresponia al sector francament nacionalista de l'Esquerra Republicana de Catalunya.

Perquè no és un secret per a ningú que

GASSOL

en el partit d'Esquerra hi conviuen, hi conflueixen, diversos sectors que comporten un ideari i personalitat pròpia, però que es disciplinen sota un programa comú.

Això no és cap mal. Al contrari, enriqueix el partit de matisacions i d'aspectes que li eixamplen el seu camp d'activitats. En tots els grans partits del món existeix aquesta diversificació. Es més, la provoquen en atreure focus que vivien independents, o amb l'adveniment de joventuts a les quals deixen un marge de responsabilitat i llibertat en llurs actuacions. Només els partits personalistes a la vella manera espanyola podien assegurar una conformitat absoluta a la veu del cabdill.

Encara això era molt relatiu; les discussions i baralles eren freqüents i baixes de to perquè no responien més que als efectes del malhumor dels homes que els comandaven.

Doncs bé: En Ventura Gassol ha fet el discurs que calia per a fixar la posició de l'Esquerra en el que respecta al sector nacionalista.

Clara i ardida ha estat la seva intervenció. Cap dels intransigents pot considerar-se decebut després de sentir-la o llegir-la: era tota l'ànima catalana que s'abocava dins el Parlament i s'hi abocava, s'hi abraonava, amb la mateixa ardidesa que parlem a Catalunya en mitjans i conferències.

El dolor de Catalunya i les seves esperances, l'amor a la seva llibertat i tot el fervor i la impetuositat creadora s'escamparen amb paraula fibrant, enèrgica durant

els cinc quarts que durà el discurs. No era el plet d'una nacionalitat qualsevol que recaba una llibertat d'acció i que argumenta les seves reivindicacions en un dret internacional, sinó el cas específic d'un poble determinat, Catalunya, i que té a més, i potser per damunt de tots, perquè són els més vius, arguments propis, únics per a defensar aquesta llibertat.

No retregué l'amic Gassol dades històriques, ni geogràfiques, sinó l'estat d'ànim actual, i com esperó d'una activitat noble i de cara el futur. Per això revelà la nostra autonomia plena en l'obra de cultura i com inici i propòsit d'aprofitar-la i activar-la. És la nostra llei pròpia, la pròpia, particular si volen els caps grossos de la Cambra, però particular en el sentit d'original i que va a crear una nova modalitat de concepció i de tècnica que enriquirà el món de valors nous.

Cosa notable que cal remarcar, sobretot després d'haver dit que Gassol representava aleshores, el matis nacionalista de l'Esquerra, i és que els altres sectors no es sentiren inquietats ni ultrapassats. Tant és així, que en la mateixa sessió i pocs moments després, el cap de la majoria, en Lluís Companys, en un discurs dens, concret, el millor seu, de segur, i un dels millors que s'han pronunciat a la Cambra en el que respecta a l'Estatut, es col·locava en la mateixa posició que en Gassol, parlava el mateix llenguatge, amb altivesa pariona, malgrat advertís amb lleialtat la seva procedència republicana, la qual, abans, el plet catalanista el resolvia amb altres procediments, i el derivava d'unes altres doctrines.

En Companys i en Gassol parlaren en

la sessió de dimarts amb el mateix to (de totes maneres, cap dels nostres oradors anteriors s'havia desfogat), perquè Catalunya és una, i davant la incomprensió i l'atac no hi ha diferències doctrinals ni d'educació. Però també es demostrà que en el partit d'Esquerra les matisacions no minven la força ni, sobretot, la lleialtat a Catalunya;

COMPANYS

no serveixen més que per a abreviar la seva acció en aixamplar-ne els àmbits.

Qui cregui que l'Esquerra pot dissondre's per un plet doctrinal està mal informat o porta propòsits inconfessables i de sostre baix. Es avui la més grossa garantia de la unitat moral catalana i materialment és la única força popular que garantirà l'obra, més que cultural, civilitzadora de Catalunya.

J. AIGUADER i MIRÓ

Els estrangers que ens visiten

D'ençà que tenim la República, Barcelona rep sovint la visita de caravanes d'excursionistes francesos que vénen a conèixer Catalunya.

Al cap d'aquestes excursions col·lectives, que de vegades sumen alguns centenars de persones, solen anar-hi personatges representatius de la cultura, la política o l'administració de la nació veïna.

L'excursió comporta sempre una recepció oficial a la Generalitat, una altra a l'Ajuntament, i visites als nostres centres de cultura, parcs, monuments, Montserrat, Sitges, etcètera.

A les recepcions i en algunes de les visites es pronuncien discursos de salutació i de benvinguda. Els grans personatges francesos ens saluden amb uns discursos solemnes, protocolaris, plens d'una bona voluntat comprenedora.

Però aquests discursos, a nosaltres els catalans, sovint ens deixen una mena de tristot al cor.

Trobem a mancar en ells quelcom, una certa cosa que d'ésser-hi donaria més color a la paraula i li llevaria tot aire formal i oficial.

Aquesta cosa és un coneixement més exacte i aprofundit de la personalitat de Catalunya. Sovint ells ens parlen com si s'adrecessin als habitants i a les autoritats de la vila de Madrid o de qualsevol altra ciutat castellana. Ens parlen de coses i d'homes que són ben bé nostres; d'un art, d'una poesia, d'una política, que, per excel·lents que siguin, estan una mica lluny de la nostra ànima.

Nosaltres, sencillament, ens quedem freds i de vegades, un xic desconcertats. Perquè han vingut a Catalunya, a Barcelona, a

dir-nos coses que escaurien bé d'ésser dites a qualsevol altra ciutat d'Espanya, però no pas a Barcelona, precisament?

Com és que ignoren, fins a tal punt, el nostre art, les nostres obres, la nostra cultura, el nostre problema polític, tan viu en aquests moments, que omple i domina el panorama polític d'Espanya?

Sigui per desconeixement, sigui per excés de finor de tacte, d'un tacte que vol evitar el més lleu fregament entre l'Estat espanyol oficial i l'Estat francès, el cert és que ells, els francesos, ens parlen gairebé sempre com si nosaltres, els catalans, fossim els habitants d'una província espanyola qualsevol, i no els fills de la personalíssima, forta i espiritualment llibèrrima Catalunya.

Què ens toca fer davant d'això? Acceptar llurs discursos amablement, agrair la visita i somriure una mica? Jo crec que havem de fer més. Catalunya, avui, ha d'aprofitar tota avinentesa per a fer-se conèixer del món. Si per ara no podem tenir ambaixadors i sols podem esperar un equip de missatgers que revelin a Europa el nostre

art, la nostra literatura i el nostré fet polític, podem en canvi absorbir i dominar l'atenció de l'estranger que ens visita, de manera que si ha vingut ací ignorant del que és i del que vol ésser Catalunya, no se'n pugui anar de la nostra terra sense emportar-se'n als ulls de la cara i als de l'esperit una imatge forta i profunda d'aquesta Catalunya catalana i catalanista que a hores d'ara entre tots estem en vistes de crear.

Que cada visita de gent estrangera a la nostra terra, sigui per a nosaltres un motiu de difusió del nostre pensament polític. No deixem escapar ningú sense fer-li veure qui som i com som. Penetrem a l'ànima dels visitants, fem-hi entrar el coneixement de les nostres coses i tant de bo que molts d'ells se'n tornin al seu país una mica confusos de la seva ignorància.

Amb tota cortesia, però també amb tota energia, tem-los veure, comprendre i sentir que Catalunya és alguna cosa més que una amable i bella província d'Espanya.

Jean PUIG i FERRETER

Reportatges al minut

"VIVA ESPAÑA CON HONRA!"

Jo també hi he anat. He aguantat, sense immutar-me massa—què voleu!—dues bones hores de discursos. Més que indignat, n'he sortit apenat. Hi ha coses que no poden indignar, com aquest míting del 27 de juliol a Madrid, i aquest hostil tancament de portes des de les cinc de la tarda.

Quina mena de Madrid, aquest que avui sota el sol de plom de juliol, ha dit la seva protesta contra Catalunya, i ha ap'audit amb entusiasme Emiliano Iglesias—l'"Emiliano", senyor!—i ha subratllat amb llargues ovacions les paraules d'un orador que ha dit això: "Royo Villanova es el hombre cumbre, la gloria de la España de hoy!.."

Glòria d'Espanya, Royo! A quin grau d'imbecilitat, de cretinisme, de dolenteria o de passió s'ha d'haver hagut d'arribar, per dedicar una gran ovació a paraules així? No no sé. Però fa tristesa. És clar que això no deu ésser Madrid, és clar! Jo suposo que hi ha un altre Madrid que no és el d'aquests vint mil assistents de la plaça de braus, capassos d'aclamar Emiliano Iglesias. Un altre Madrid civilitzat, un altre Madrid culte, un altre Madrid capaç de discutir amb raons i de posar serenitat i educació en els seus gestos. Un altre Madrid que no sigui aquest—burda barreja de monàrquics, de xulos, de sense-feina, de minyons de "cabaret", d'analfabets, de forces vives i de classes neutres—que amb Fernando VII devia cridar la seva aclamació a las "caenas" i amb la Restauració devia aclamar els pobres regiments que marxaven cap a Cuba.

Perquè això d'aquest dimecres, aquesta ira contra Catalunya i aquest frenesí contra l'Estatut, devien tenir aquell angoixament d'histerisme de les hores més abjectes d'Espanya. Quan Royo es preguntava quina guerra havien perdut per accedir a la

demanda catalana—Royo opina que per això s'ha de perdre una guerra—saltava als llavis la resposta:

—Si, insensats! Vau perdre la guerra d'Amèrica!..

No, jo estic segur que això no és Madrid. En canvi, no eren Madrid aquestes portes tancades, aquestes botigues silencioses, aquests comerços en vaga, que feien present, mentre es celebrava el míting, la seva solidaritat amb la protesta?

Ah! Jo no sabria què respondre aquí, no, ni atraveixo encara a precisar una afirmació.

¡ESPAÑOLES!

HAY que emprender una vivísima y patriótica campaña, contra todo Estatuto, por ser lesivo a la unidad nacional.

Para que España sea fuerte y floreciente, es deber de todo buen ciudadano, velar (poniendo a contribución, su máximo amor y esfuerzo) por nuestro privilegiado suelo, principal fuente de riqueza la Industria y el Comercio.

El mejor Estatuto, lo podéis firmar todos los españoles juntos, con gran entusiasmo, tomando una copita del exquisito "Anís la Castellana" que se fabrica en Castilla.

Viva España

Facsimil d'un prospecte que fou repartit durant el míting contra l'Estatut de Catalunya, a la Plaça de Braus de Madrid.

ció. I vull esforçar-me a esperar encara en aquesta ciutat que un dia, també en una plaça de braus—la mateixa d'avui—, tingué una ovació emocionada per un orador que cridà:

"Viva Macià!.."

ENTRE ROYO I L'ANIS

Ja em perdonareu que parli tant d'aquest atedràtic boig, però no tinc més remei. Ell ha fet una frase, en el míting anti-català, que em sembla que resumeix perfectament el to de l'acte. Ha dit:

—Com que el problema no té solució, no hem de donar-los res. Tampoc ho arranjaríem...

Això ha estat ovacionadíssim. Una senyora de contra-barrera ha cridat, amb una veu fina i agradable:

—Clar! Viva España con honra!

Sí, ho tornem a dir: fa tristesa. Sembla mentida que avui, encara avui, poguem sentir aquestes coses, i que les digui un diputat a les Corts Constituents. Però potser, si afinéssim una mica, ens trobaríem amb què no tot és precisament això que aquesta gent en diu esperit patriòtic. Es curiós de notar, en aquest aspecte, el contingut d'una de tantes fulles que s'han repartit durant el míting, el facsimil de la qual es reproduïx en aquest mateix número, adreçada als "Españoles!" Com el lector veura, s'hi diuen quatre bacinades contra l'Estatut i s'acaba anunciant-hi una marca d'anís castellà.

Repugnant, en efecte. Però això i Royo ens explicarien probablement moltes coses. Ens explicarien que sota de tot això hi ha també una burda maniobra de botiguers que no venen i d'enemics de la República que tampoc "venen".

Quant a l'anís, que en facin tant com vulguin. Si és bo—per què no?—, jo no tinc pas inconvenient en demanar-ne al cafè, quan em vingui de gust. Però la política la deixarem per altres coses més serioses. I, per de prompte, en política farem tots els possibles—si convingués a trets, a trets—perquè no puguin tornar a mercadejar amb la nostra dignitat com qui mercadeja amb anís, tots aquests pobres Royos i "Emilianos", d'un règim indecent que encara cueja en forma de "forces vives" i de "classes neutres".

Aquest problema evidentment és el que ja no té solució. Als "Emilianos" se'ls va treure una vegada a cosses del Govern Civil de Barcelona. Ara seria qüestió de treure'ls a trets, com qui caça alimanyes...

VENTURA GASSOL DAVANT ELS "SAVIS"

Als bancs catalans s'ha aixecat un home. Un home que, fins aquest dimarts en el qual la Cambra es disposa a votar la fórmula d'ensenyament de l'autonomia de Catalunya, havia callat. Jo sé a canvi de quant d'esforços i de quant sacrifici.

Sovint m'ho deia—al llarg dels primers debats de l'Estatut i àdhuc abans, quan es discutia la Constitució en aquells punts relacionats amb les autonomies:

—He de parlar. Vull parlar. No em sento amb forces per a callar més, per no dir a aquesta gent el que encara no se'ls ha dit; per no protestar, per no acusar.

—Espereu—li replicava—. Apurem la "concordia" fins al límit extrem. La vostra intervenció pot devenir perillosa, per la passió que ha d'aixecar, per les interrupcions que pot motivar. Potser encara no és l'hora.

—Però és que a Catalunya poden pensar...

—A Catalunya no poden pensar res. Hi ha l'executòria de tota la vostra vida.

Un home. Ventura Gassol. Avui s'ha aixecat a parlar. Don Miguel de Unamuno ha pronunciat un altre dels seus discursos "La gran Espanya imperial", com sempre. I aquesta cosa de menyspreu, de negativa a entendre tot el que no sigui la "seva" carretera de Zamora...

Ventura Gassol, avui, no ha pogut retenir més els seus nervis, ni la seva passió de català, ni la seva fe, càlida i humana, en els destins d'aquella Catalunya que espera, allà baix, un dia i altre... La seva bona veu d'orador ha tingut rares ressonàncies passionals en l'àmbit de l'hemicicle, que no havia perdut encara la serpentina dels ecos primis—com puntes d'agulla— de la petita veu de don Miguel.

Tot el silenci de mesos, ha esclatat amb emocionada violència davant dels "savis". Ortega Gasset, Unamuno, Sánchez Román tenien uns ulls de sorpresa. La complicació conceptual del filo-feixisme, el deliri de grandeses en fallida, la freda argumentació jurídica i inhumana, fracassaven davant aquella càlida, generosa, fraterna oració del diputat català. La gran raó humana del dolor i de la llibertat pulveritzava les raons del filòsof, de l'advocat i de l'imperialista maniàtic i genial.

Significació del concepte Estat? Relació jurídica de les competències? Imposició per la força d'una llengua i d'una cultura? No. O l'Estat es el poble o no és res. O la sobirania és creació i generositat i fecunda diferenciació, o no és res. O la llengua i

la cultura són entranya viva de l'esperit, o no són res...

Gassol davant els "savis". Arrecerats en els seus escons, més baixos i a la dreta dels bancs catalans, els "savis" han escoltat amb una punta de somriure al llavi, la dura diatriba del diputat català. I en la figura i en els gestos del poeta hi havia no se quina cosa noble, viva, calenta. Potser era la seva vida, jugada moltes vegades al servei de l'ideal. Potser era l'exili, l'engúnia, la presó, la llarga i ruda peregrinació americana. Potser era aquell clap de cabells, arrencat per mans de cretí, recentment, en una trista aventura d'hotel. Potser era el míting, les multituds enormes que havien vibrat al seu pas per les rutes de Catalunya. Potser era... el que fos. Però la raó de Gassol era més forta i més entranyable que les raons dels "savis", perquè era carn viva i no sofisma, perquè era realitat, no somni, perquè era sang i no frase.

Es clar: ni els radicals ni els "savis" no han entès Gassol.

Qui ha dit que dintre la minoria parlamentària catalana faltava "el polític"? Aquí en tenim un: Lluís Companys, en tot allò que política equival a sentit de la realitat, a valoració de la responsabilitat, a lleialtat, a una profunda convicció ideològica.

Tot això ha estat—enyït per una paraula ajustada i sòbria—aquest discurs que Companys ha pronunciat davant les Corts Constituents a l'hora de la votació de la fórmula del dictamen d'ensenyament autonòmic. En tota la ja llarga discussió de l'Estatut, i probablement en tota la discussió constitucional, no s'havia produït un moment més delicat que aquest en el qual la representació parlamentària catalana havia d'abstenir-se en la votació d'un article de l'Estatut de Catalunya.

Un moment delicat. Per moltes raons. Per la formació del Govern. Pel tema en discussió. Per la passió aixecada al carrer. Per la dignitat del poble català. Per la composició de la minoria parlamentària catalana. Per la forta oposició que l'Estatut troba a les Corts. Pels compromisos ideals de la

A 50 quilòmetres de Madrid

República. Per la categoria i per la posició d'un estadista com Azaña. Per la mateixa motivació de l'actitud dels parlamentaris de Catalunya, que si no podia ésser la de retirar-se, tampoc no podia ésser la d'accedir

Un moment delicat, d'aquells que són pedra de toc per qui ha d'afrontar-los. I bé, Companys—un home de la formació política i del pensament de Companys, allunyat dintre la pròpia minoria, de la posició de molts altres diputats—ha afrontat aquest moment.

En trenta anys de discussió del problema, els parlamentaris de Catalunya tingueren només dues posicions: la de trencar o la de transigir. Ara—en un moment gravíssim—ha pogut haver-hi aquesta altra, que la veu de Companys—l'home que en hores encara recents anava de presó en presó per defensar l'"honor d'Espanya"—ha sabut expressar meravellosament:

—Si passés que ens conforméssim amb una solució, però que aquesta solució no fos el tractament especial que mereix la substància del plet, no hauríem guanyat res...

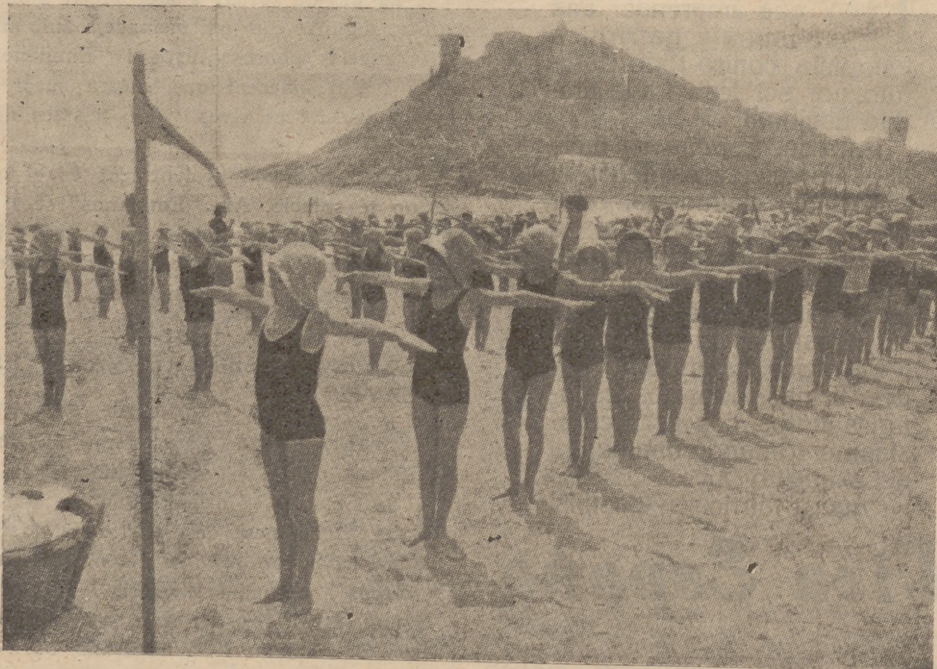
I després, amb dolor del republicà de sempre, però amb fe del que creu en totes les possibilitats d'una democràcia autèntica:

—La minoria catalana s'abstindrà de votar el dictamen. Naturalment que si els vots de la majoria l'imposen, nosaltres l'aplicarem amb tota lleialtat; però seguirem lluitant, dintre els termes de la Constitució, per la llibertat i jerarquia de la nostra cultura...

Companys, bon polític. Un polític de Catalunya, que pot mantenir íntegrament la dignitat catalana i pot esperar, sense abdicar de res, en les possibilitats d'una democràcia que ell, amb esforç i amb sacrifici, ha ajudat a instaurar.

Després del discurs de Companys, Ortega y Gasset no pot parlar de "nacionalisme particularista". O és que políticament és un insensat. Podia creure-ho així davant del "Monarquia?, República?, Catalunya!" Ara no.

Josep M. MASSIP

A 50 quilòmetres de Barcelona

Del món

LES ELECCIONS ALEMANYES

No han desfet pas la incògnita. Hitler ha consolidat les posicions que ja tenia, però no n'ha guanyat de noves i manrat de l'esclat d'un triomf brillant i absolut no s'ha atrevit a fer, tal com preveiem, el cop d'Estat anunciat per al diumenge 31.

Hitler a major abundament, tindrà, solament, uns dos-cents cinquanta diputats entre el total de més de sis-cents que componen el Reichstag. Li donarà el Poder Hindenburg, en aquestes condicions? Si volia conformar-se a la tècnica parlamentària, clar que caldria que cridés Hitler i li encarregués la formació d'un Govern que podria ésser estrictament nacional-socialista o de coalició de dretes. Però ens sembla que la tradició parlamentària no serà seguida per Hindenburg i que Hitler tindrà que mirar el Poder de lluny. Tot el més, potser li donguin un parell o tres de carteres—les menys compromeses—en el Govern de Von Papen, que és el que segurament continuarà per un temps davant del Reich alemany. Ens o fa creure que posat Hindenburg a triar entre dues dictadures preferirà a la dictadura barroera i sagnant que pot oferir-li Hitler, la dictadura en certa manera legal de l'exèrcit—de la Reichswehr—i dels seus generals: Von Leech, Von Hammerstein, Von Shleicher, etc.

La mateixa Constitució alemanya, amb el seu desgraciat article 48 que autoriza al President del Reich per a prendre mesures extraordinàries, emprant si cal la força armada cada vegada que entén que ho reclamen l'ordre i la seguretat públiques, permet aquesta dictadura semi-legal, amb la que els generals poden anar modificant a llur albir l'estructura de l'Estat. No és probable que fassin una restauració monàrquica, perquè no caldrà i perquè sense ella podran restaurar tots els mals usos que feren d'Alemanya l'Estat ple d'urc i d'esperit bel·licós que enfonsà el món en la més repugnant de les guerres. Per de prompte, el Govern de Von Papen, que és si no el Govern dels "nobles", dels senyors feudals i dels industrials?

Alemanya, poc a poc, es va preparant—per culpa de la fallida de la social-democràcia—per a tornar a desferenar damunt del món l'espectre de la guerra imperialista.

MUSSOLINI

Ha tornat a fer parlar d'ell amb motiu de la crisi fulminant que ha separat del ministeri feixista homes que com Dino Grandi i el mateix Recco hi semblaven immovibles. La versió donada pel Duce i per la Premsa feixista de què aquests canvis ministerials obeïen a la necessitat de renovar homes possiblement gastats i fatigats, a penes si ha estat creguda per ningú. Més aviat s'ha extès l'espècie de què Mussolini sent quelcom que trontolla, sent com forces subtils se li oposen i vol tenir a les seves mans tots els fils del Govern per a millor luitar-hi, mancat d'una confiança absoluta en els seus col·laboradors.

I en parlar de Mussolini, no volem deixar

de remarcar el gest de Paul Renaudel, que en el curs d'una sessió de la Conferència interparlamentària de Ginebra interrompé el cap de la delegació italiana—que confonent les espècies i els llocs es permetia, impertinentment, fer l'apologia del règim feixista—amb unes paraules lapidàries, les de què a un país on no hi havia llibertat no hi havia justícia. Mussolini deu haver sentit en ple costat aquesta repulsa i, més encara, l'acusació de Renaudel en contestar el xivarri feixista que el seu gest va aixecar, amb l'acusació concreta de què Mussolini i els seus eren "els assassins de Matteotti". Calia, veritablement, que una veu com la de Renaudel fes sentir des d'un lloc com Ginebra la repulsa contra l'odiós règim feixista.

CAROL DE RUMANIA

Com Alfons XIII abans de la dictadura, també practica l'esport de fer i desfer Parlaments. Cansat de Jorga i d'Argetolanu, imatges i creacions seves, Carol II, rei de Romania, digne de fer de protagonista d'una pel·lícula sonora, els va engegar a dida quan la protesta i la indignació del poble menaça-ven la corona. Un oportú decret de dissolució, facilitava el triomf electoral, preparat, naturalment, des del ministeri de l'Interior, dels nacionals camperols, que són els que

ara tenen la confiança i l'afecte de Carol Manin, cap del partit o de la partida, que pel cas és igual a Romania com ho era a l'Espanya d'Alfons XIII, ha estat encarregat de formar Govern. Manin durarà, com els seus antecessors, mentre li doni a gana a Carol. Després, ja se sap, una delicada patadeta al darrera i a deixar el lloc a un altre.

GORGULOFF

Ha estat condemnat a mort. Mig boig, però reaccionari, Gorguloff és exemple patet de fins on poden arribar en un cap malalt el patriotisme i el nacionalisme fet a passió. Tot el procés d'ell no ha servit per a posar en clar el mòbil que va portar-lo a matar el President Doumer, però ha deixat, això sí, sense cap mena de dubtes, que el foll no ha estat mai un agent de la txeca, com volien fer-lo passar al començament gents interessades, sinó més aviat un agent de les poderoses organitzacions de russos "blancs" i "verds" que són la ronya de la República francesa, d'aquesta República severa amb els lluitadors de l'ideal, amb els cavallers de la llibertat, però acollidora, fins a l'exageració, de les podridures reaccionàries de tot el món, que alguna vegada, com ara per mà de Gorguloff, li claven el fibló enverinat per l'odi i la rancúnia.

N. BATTESTINI

Passar la maroma, rai. La cosa difícil és tocar de peus a terra

Temença

Vaig entrar a la petita botiga tota atapada de vestits vells i nous on, després d'haver fingit interessar-me amb la mercaderia, vaig demanar al seu propietari, un home d'uns 60 anys:

—Vostè és jueu, no és cert?

—No, senyor; ja li he dit que no.

Un jueu

—Ja... però és jueu... jueu sefardita, no és cert?

—No, senyor; ja li he dit que no.

—Jo vinc a veure'l de part del senyor H... Els jueus m'interessen molt; voldria fer un article parlant d'ells...

—Bé... Passi; faci el favor—em digué, bo i introduint-me en una estreta habitació atiborrada de peces de roba, vestits, capces de mitjons i gèneres de punt.

—Sí, senyor; sóc jueu. Però la gent no ho sap... No cal pas que ho sàpiga... A mi i als meus compatriotes ens tenen per turcs.

—I, per què es fan passar per turcs?

—Per por.

—Por, de què?

—Del fanatisme religiós... Molta gent no sap encara que un jueu és un home com un altre... Pronuncien la paraula "jueu" amb terror o bé amb despreci. Estic ben segur que molta gent de la que entra a comprar a casa meua, si sapigués que jo ho sóc, no vindria pas. L'odi a la nostra raça no ha mort encara. La gent l'odia inconscientment. Aquí a Espanya les criatures estan educades per a odiar-la. Per setmana santa els hi donen un xerrac i una massa, i els diuen que han d'anar a matar jueus... Com vol que aquests infants no conservin tota la vida l'odi als fills d'Israel si en la seva tendra infantesa el seu director espiritual, el seu pare, i la seva mare els hi han dit que s'havien de matar?...

"Pogroms"

—Aquesta educació, que sembla l'odi en el cor dels infants, ha donat els seus tristos fruits en diversos països.

Els meus pares moriren assassinats i cremats en una terrible matança de jueus que hi hagué a Rússia, l'any 1882. D'aquestes matances, anomenades "pogroms", en les que en nom de Crist la població jueva es despullada dels seus béns, expulsada de les seves cases i finalment assassinada, n'he vist a la meua vida una infinitat.

La meua filla (em senyalà un petit reiat guardat pietosament dintre d'un estoig de vidre que hi havia damunt una taula) morí en el terrible "pogrom" de Proskouroff, organitzat per l'ataman Semossenko, un subaltern del més gran enemic dels jueus, l'ataman Pau Petliura.

Els seus soldats, embriacs, entraren a les nostres cases; ens lligaven amb cordes, i davant nostre violaven les nostres filles... Les mares s'oferien als soldats per tal de salvar-les. Nosaltres havíem d'assistir impotents a tan espantosa tragèdia. Un cop violades, eren assassinades sense pietat, igual que els seus pares... A mi em deixaren per mort. Hi hagueren moltes mils víctimes

Els nostres llibres sagrats, guardats gelosament en les nostres sinagogues, aquests llibres que són per a nosaltres la raó de la nostra existència, eren tirats junt amb els cadàvers de les nostres filles i dels nostres germans en uns dipòsits de latrines... Les llàgrimes em venen als ulls quan ho recordo... Semessenko va agafar els jueus notables i els rabins, i els va tallar els cabells i les barbes, els va lligar pel coll i els obligà a passejar pels carrers, on els seus soldats feien córrer la sang a rius... Va jurar que es venjaria en la nostra sang... I això passava l'any 1919... Ja veieu que no és pas gaire lluny...

Petliura fou mort a trets a París, l'any 1926, per un jueu que tingué la seva família assassinada en un d'aquests "pogroms". Aquest jueu es deia Schwartzwald. Va venjar una raça.

Petliura es vanava d'haver organitzat en un sol any 275 "pogroms" i d'haver mort més de 50.000 jueus.

He recorregut diversos països, i de tots he hagut de fugir a causa de les persecucions. Finalment, vaig pensar en Espanya.

L'antisemitisme

—Quines són les causes, segons vostè, que originen el moviment anti-semitista?

—Les principals i gairebé les úniques, són dues.

La religió, i el comerç. La religió és la principal, i crec que tardarem molts anys encara, abans d'arribar a una mútua comprensió.

Ens diuen que no ens asimilem prou... Es que els catòlics han fet quelcom perquè ens asimilem? La història freda no és

J U E

més que un seguit de pogroms; nosaltres, no demanem altra cosa. La prova de que ens asimilem la tenim en la passada guerra europea.

Els jueus de cada un dels països bel·ligerants, varen allistar-se i combateren durant els cinc anys de guerra.

Això, per cert, crec que fou una equivocació.

A Rússia, per exemple, els exèrcits del Tzar, no recullien els ferits jueus, i els deixaven morir desangrats als camins de batalla.

Ademés, fou una lluita fratricida...

Charlie Chaplin, un dels 13.000.000 de jueus "Charlot" porta amb ell tota la tristesa, el dolor i la raça, així com també en te l'optimisme.

E U S

El segon motiu és, com ja he dit, el comerç.

A tot arreu on hi ha un jueu, aquest ven menys car que els altres comerciants jueus.

El jueu, vol vendre barat, per a vendre molt.

Ademés, tenen del comerç una concepció tota diferenta que l'altra gent.

Es millor o pitjor?

Jo crec que és millor.

Mireu a França, tota la sederia de Lyó, la joieria, l'alta banca, és gairebé totalment jueva.

1.000 de jueus, nascut en el Ghetto de Londres. tristesa, el fatalisme i la melangia de la seva l'optimisme, la bondat i la perseverància

A Nova York hi ha un milió i mig de jueus, que porten tota l'activitat comercial d'aquesta gran ciutat...

Per tant, en aquests dos països hi són molt ben rebuts, perquè hi havem aportat amb el nostre esforç la riquesa.

Roda el món...

—Tinc dos fills. L'un d'ells està aquí amb mi. L'altre és a Varsòvia, estudiant el Talmut a la Mesytha, que ve a ésser com una mena de seminari jueu. D'allí en sortirà "rabí", és a dir, sacerdot. Quan haurà acabat els seus estudis, se'n anirà a Tel-Abib, ia ciutat nascuda en mig del desert per la força i la voluntat de la nostra raça, que va poblant poc a poc la nostra terra de Palestina.

—Us agrada Barcelona?

—Molt. Fins li diré que em sembla trobar-me entre els meus germans.

Es que a Barcelona hi ha una gran part de població que és jueva sense que ella mateixa ho sàpiga. Els seus noms ho indiquen clarament: Cambó, Agulló, Aguiló, Batlló, Selló; tots els noms acabats amb "ó" accentuada són d'origen jueu, igual que els noms de flors, de fruites, d'objectes o d'animals, com Flor, Cirera, Ametlla, Pinyol, etcètera.

Vaig sortir molt jove de Constantinoble. He rodat tot Europa; he estat en tots els grans centres jueus, com Londres, Berlín, Varsòvia, Kichinef... fins he volgut anar a Palestina...

Però no he volgut pas morir sense veure altra volta el "meu país". Si no m'expulsen d'Espanya (ho diu amb una gran resignació), aquí acabaré els meus dies.

Tots els jueus sèfardites tenim l'anhel de veure Espanya. Ja veieu que d'ençà que els Reis Catòlics ens varen expulsar fins ara, havem conservat amorosament la parla espanyola. Parlem tal com es parlava en aquella època. Cantem encara les mateixes cançons que llavors es cantaven. A Turquia surten diaris jueus escrits en caràcters hebreus, però en llengua espanyola.

Els jueus de Barcelona

—Es que a Barcelona hi ha molts jueus?

—No n'hi ha molts, perquè malgrat nosaltres sentim un gran atractiu per a Espanya, teníem una certa temença a venir-hi. Abans de venir a Barcelona, jo vaig recórrer tot Espanya.

Les capitals, ofereixen naturalment una seguretat, però en canvi, els pobles, sobretot els d'Espanya, Aragó, Extremadura, etc., podrien un dia girar-se contra nosaltres, a causa del fanatisme religiós.

Espanya, a l'estranger, passa per ésser un país religiós fins al fanatisme...

Jo tinc una vintena d'amistats, que han arribat després de proclamada la República. Tots ells estan a Barcelona establerts i molt contents d'aquest país...

Per a Catalunya tenim una gran estima, perquè aquí hi fórem sempre molt ben trac-

tats. Fins hi teníem privilegis que els reis Jaume I i Joan II ens varen donar, i que en cap més lloc no vàrem poder obtenir.

—Doncs, avui—li vaig dir jo—, a Catalunya, i en especial a Barcelona, hi podeu viure tranquils, que ningú us perseguirà. El fanatisme religiós va cedint lloc a la cultura, que ha entrat de ple en el poble.

Un estudiant de la "Mesytha" de Varsòvia

La gent, quan coneixerà el formidable esforç de la vostra raça, tot el que per la nostra incomprensió heu sofert, sabrà fer-se perdonar el mal que inconscientment us havem fet, a canvi d'una bona i franca germanor. Avui, en tots els països civilitzats, en els més importants, com Anglaterra, Amèrica i França, els jueus hi són estimats i respectats, perquè són ells els qui hi porten la riquesa amb les seves formidables dots comercials.

En aquest moment entrà a la botiga un matrimoni, que demanava pel seu fill un vestit per a la primera comunió.

—Ho veu?—em digué després el venedor. —Si aquesta gent sapigués que havia comprat el vestit de la comunió del noi a casa d'un jueu, potser fins se'n confessarien i cremarien el vestit per a purificar-lo.

—Tant com cremar, no ho crec—vaig fer jo—, perquè aquí la gent és bastant...

—Ja ho pot dir, ja...—féu ell. —Bastant jueva, no és això?...

—Sí, sí... Just... Això mateix!...

—Miri si en són—digué, donant-me la mà—que nosaltres hi fem difícilment negoci... En saben més que nosaltres...

Lluís ELIES

L I T E R A T U R A

“Terres de l'Ebre”

Després de deu anys d'avantguardisme descongestionador, liquidats els darrers ressos del safareig sobrerrealista, avui, en proposar-nos recomptar les forces joves que encara poden salvar-se, ens trobem amb ben pocs noms solvents. L'apallament formal de la majoria s'ha convertit en una greu impotència fonamental. Tenim ben pocs joves capaços de fornir-nos una obra responsable i de fer-nos especular amb lògiques esperances de creació per a un futur immediat.

Sebastià Juan Arbó és un dels pocs prosistes joves en el qual jo he confiat sempre d'una manera absoluta. La insuportable pedanteria dels nostres criticastes universitaris silencià o mig dissimulà la revelació de “L'inútil combat”. La farsa del Premi Creixells trobà la manera de conferir-li un vot de caritat, quan devia haver-li concedit la màxima puntuació, després de l'obra premiada. “L'inútil combat” és un dels pocs llibres dels nostres novel·listes joves normals que val la pena d'ésser llegit. Tant pel russisme de la seva trajectòria mental com pel matís narratiu trepidant i deslimitat sense cap manera de contemplacions, “L'inútil combat” fou la revelació d'un novel·lista veritable.

I ara Sebastià Juan Arbó publica “Terres de l'Ebre”, que és la seva veritable primera novel·la dins l'ordre del temps. Concebuda als divuit anys, l'autor l'ha servat inèdita fins ara, perquè no ha trobat editor. I encara ha tingut de refiar-se, per publicar-la, d'un mecenatge d'amistat. És revoltant que les nostres obres hagin de confiar-se encara a la iniciativa privada per poguer veure la llum. Perquè diable serveixen els il·lustres editors catalans?

“Terres de l'Ebre” és una narració el personatge central de la qual és el paisatge. Ens trobem davant d'una adopció nostrada del procediment modern sobretot expressionista alemany, que fa de la figura un arabesc del paisatge. Sebastià Juan Arbó és un sensual del paisatge exterior. I s'embriga, noblement, amb el doll narratiu que serveix de fons a les psicologies en clar-obscur dels seus personatges. “Terres de l'Ebre” és una novel·la de to juvenívol. La puntuació rompuda a cada ratlla, la obsessió dels tres punts suspensius que revé com un “leit-motiv” de suggestió musical, líricament atemperadora de l'embranchida verbal, confereix a l'estil una estranya vivacitat cansada, gairebé com un ritme fatídic i monòtonament turmentat. Car “Terres de l'Ebre”, com “L'inútil combat”, és una obra fatalista. Tot al llarg, del camí vital d'aquests personatges, plana l'ala negra de la dissort i la revolta en el fracàs. Homes i dones viuen voltats d'un ambient passional sense grandesa. Guanyen, però, l'heroisme que els engrandeix, en la lluita amb el

destí que els aplatja, i els fa esclatar en laments de protesta rabiosa. Hi ha moments que les aigües tenen com un fatídic poder d'atracció i brillen amb un miralleig mortal. Sebastià Juan Arbó és un virtuós molt trassut de l'aiguafort líric. Mancava al to paisatges que volten Amposta com amb vin-Piudenci Bertrana, aquest nou to de paisatge del sur, que ara ens aporta Sebastià Juan Arbó. Hi ha quelcom, en el seu procediment narratiu, que recorda la novel·la rural castellana. Es com una mena de voluptat en retratar la taca fosca d'aquestes vides esguerrades, que passen pel món lligades als paisatges que voten Amposta com amb vin-cles de tenebra i de fatalitat. Es el paisatge enfurit o rialler el que satura aquestes ànimes sofridores, i les mou amb un mecanisme obstinat, com si fossin figures corbades d'un geogràfic tauler d'escacs.

Sebastià Juan Arbó és un realista paisat-

gístic i un sensual dels espectacles naturals. En les seves figures, hi ha sempre un primarisme fet a cops de destrat. Quan es canssa d'interpretar les íntimes fallides animiques dels pobres éssers dolorits, els converteix en ombres agegantades, per esborrament del paisatge interior, que resta convertit en una homèrica complementació del gran paisatge natural. I aleshores aquestes figures de no res guanyen una categoria mística, com de personatges d'epopeia rural. La gran salut pagesa de l'autor no tolera mixtifications ciutadanes. Per això els seus homes i les seves dones fan aquest perfum de sava vital, com de reina recent brollada d'un ample tronc destralejat.

Cal no enganyar-nos, però. Sebastià Juan Arbó és un home de lectures copioses. I no és pas espontaneïtat tot el que ho sembla. en la seva prosa narrativa. Hi ha una trassa sostinguda, graduadora dels efectes i sàviament ordenadora de les situacions. La magnitud tràgica de certs acoplaments de llum i tenebra no ens permet de caure en engany. I aquesta prodigiosa absència de buidors líriques en el seu joc verbal, i en la trepidació de l'acció, que les faria tan fàcils, ens fa veure clara la enorme força de l'autor. Sebastià Juan Arbó, en “Terres de l'Ebre”, ens dona una viva sensació de broll valent, de força controlada, de sentit poemàtic del sensualisme que s'exhala del paisatge com un baf de terra humida, com un perfum de camps sadolls de pluja. I la deutat més estimable de la seva narració és la delicada sensibilitat ferida de les figures, que les mena com a desgrat d'elles, en llur fracàs vital, fins a l'embrutiment i la mort. Vides humils, cada una com un arabesc de carn adherit a la terra, i que pateix com si fos una cosa d'ella. Així és la trama del llibre. Com una llarga xarxa de paisatge, damunt el qual alategen unes quantes vides elementals, com ocells presoners. D'ací la placidesa que eixamora, com una “anankè” de pietat, la negror patètica d'aquests cors esgarrapats per les misèries passionals.

“Terres de l'Ebre” és una narració vigorosíssima. I Sebastià Juan Arbó un dels nostres joves novel·listes més importants. Després d'aquest llibre el creiem capaç d'atrevir-se amb obres d'envergadura, i a jugar molt fort. L'empenta poemàtica d'aquesta narració és única en la nostra jove literatura paisatge com un baf de terra humida, com una gran ratxa d'aire muntanyenc, molt pur i molt sa, que ha purificat l'ambient, una mica malaltissament enrarit, de la nostra nova creació novel·lística. La noble suggestió de paisatges de “Terres de l'Ebre” s'incorpora originalment a la forta tradició realista de la gran narració catalana. No sabríem fer-ne un millor elogi.

A. ESCLASANS

Vaga forçosa

Les excel·lències del règim capitalista.

Productes Alimentosos
de Règim

Casa SORRIBAS

Salmeron, 222 - Llúria, 62
BARCELONA

TEATRE

Marquina i els Machado

Al teatre Goya, Margarida Xirgu ha iniciat una breu temporada. Ben agraïts hem de restar-li en aquests temps de bajanada i barroeria.

Margarida Xirgu ha estrenat dues obres, una d'Eduard Marquina—"Los Julianes"—i altra dels germans Manuel i Antoni Machado—"La duquesa de Benamejí".

Eduard Marquina el creiem el primer poeta dramàtic d'Espanya, el primer que, amb Valle Inclán—el Valle Inclán de "Voces de gesta", "La marquesa Rosalinda" i "Cuento de abril"—, ha fet veritable teatre poètic. Però Marquina és més home de teatre que Valle Inclán.

Potser les obres que en podríem dir de la primera època de maduresa—"En Flandes se ha puesto el sol", "Por los pecados del rey", "Doña María la Brava"—no ens plauen com les que Marquina ens ha donat després. Ens semblen un xic massa rígides, un xic massa fredes.

Ens plauen més les que s'inicien amb "El pobrecito carpintero", "Fruto bendito", "Fuente escondida", "La ermita, la fuente y el río". Sense oblidar "El pavo real" i "Era una vez en Bagdad...". Hi ha en aquestes obres una tendresa, un caliu d'humanitat que no hi ha en les altres. Recordem fragments d'"El pobrecito carpintero", de "Fruto bendito" i de "El pavo real" que són d'una bellesa definitiva.

"Los Julianes" no és pas una de les millors obres d'Eduard Marquina. Però hi ha, com en les altres, una alta qualitat poètica i una perfecció de tècnica teatral que la fan digna d'elogis.

De "La duquesa de Benamejí", dels germans Machado, no en podem dir el mateix. Nosaltres no creiem, no podem creure en els Machado autors dramàtics. En canvi, els germans Machado poetes ens mereixen tota mena de respectes.

Fés com sempre: tira la pedra i amaga la mà...

Els germans Machado no han dut cap nova aportació al teatre. Dels germans Machado poetes calia esperar-ne un teatre poètic. I no han sabut donar-nos més que un vulgaríssim teatre en vers.

Els Machado poetes, quan fan teatre, tenen la preocupació, l'obsessió de la teatralitat. I construeixen les seves obres—que resulten encatronades, rígides, plenes dels trucs més llastimosos—amb aquesta obsessió. Es per això que el teatre dels Machado resulta una cosa rànica i tronada.

"La prima Fernanda", "Las adelfas", "La Lola se va a los puertos", "La duquesa de Benamejí" són teatre en vers, però no són teatre poètic.

En "La duquesa de Benamejí" tot és fals,

arbitrari, convencional: els tipus, l'anècdota, el diàleg. L'obra, com el "Don Alvaro", d'Angel de Saavedra, és escrita en vers i en prosa. Quan passa de la prosa al vers, les paraules no prenen pas una més gran força lírica.

"La duquesa de Benamejí" vol ésser un drama poètic. Però no és més que un melodrama tronat. Si l'hagués escrit un autor català, segurament la crítica no l'hauria tractat amb tant de respecte com l'ha tractat ara.

La presentació, dolenta. La interpretació, molt correcta. Sobretot per part de Margarida Xirgu, que és, avui com avui, la millor actriu del teatre espanyol.

Lluís CAPDEVILA

**PARC
DE
MONTJUIC**

Tots els diumenges,
a la tarda,

Sardanes

ART

Picasso

Picasso és l'actualitat constant i la constant sorpresa. No s'hi val a fer l'avisat. L'arc tan immens com vulgueu és a les mans del geni i mai no acaba de donar la volta.

Picasso és l'actualitat constant arreu. Es, ara, una actualitat peninsular. De Madrid via París ens ha arribat la notícia d'una propera exposició que, de celebrar-se, seria la primera de Picasso a Espanya. Davant d'aquesta notícia, n'estem segurs, no hem estat sols a deixar-nos traïr per l'egoisme i hem lamentat que a desgrat de tots els propòsits ja antics i del nostre crít de no fa gaire, Madrid ens guanyi per mà. Madrid, primer que Barcelona, veurà una exposició Picasso, l'antic deixeble de la nostra Escola de Belles Arts?

Amb l'ingrés de la col·lecció Plandiura als nostres Museus, Barcelona tindrà una col·lecció de 16 Picassos, més important en nombre i en qualitat, segurament, que les col·leccions que de Picasso tinguin la National Gallery, de Londres, el Museu d'Art Modern, de Moscou, el Chicago Art Institute, la Galeria Nacional, el Museu de Búffalo, el Museu d'Elberfeld, etc. Però més importants que la nostra hi hauran les

col·leccions particulars de Chester Dale, del Dr. Rebev, de Paul Guillaume, de Pierre Loeb, de Paul Rosenberg, de Wiborg, etc.,

Picasso: Arlequin

les quals hauríem de procurar vencer completant la nostra col·lecció amb algunes peces mestres, representatives d'èpoques no contingudes en la col·lecció Plandiura. No ens cansarem d'aconsellar-ho i mentrestant d'advocar per l'Exposició Picassó a Barcelona, que podria reunir ultra la seva vària aportació els del nostre Museu i els innombrables pertanyents a col·leccions barcelonines.

En l'intermedi, per si serveix de conhort a qui aquests dies hagi desesperat, i abans que no tornem a insistir, farem retret d'algunes xifres alligonadores. El Picasso de 1905 "Les bateleurs", ingressà a darreries de l'any passat a la col·lecció Chester Dale pel preu d'un milió tres cents mil francs. Darrerament en una subhasta un petit dibuix de Picasso ha estat adjudicat per 16.000 francs. L'any 1929 una composició de 27 x 21 cm., en subhasta, va fer 52.000 francs. L'any 1927, "La famille d'Arlequin" 58 x 44 cm. feia 52.000 francs.

Els Picassos de la col·lecció Plandiura, no depassarien el milió de francs?

Picasso és l'actualitat constant arreu. Deixarem que l'oportunitat de residenciar-la per un temps a Barcelona ens sigui escamotejada?

Joan MERLI

POESIA

Ja n'hi ha prou

Potser ja n'hi ha prou! Heu arribat fins a
[la última gota,

senyors "hidalgos" castellans.

Cansats de rebre i d'anar a sota
encara tinguérem cor per a dir-vos germans.

Però de garmans es véu que no en sou
[gaire,

he féu igual com si no ho fossiu gens,
i heu oblidat que si tenim bon aire
també, quan cal, sabem plantar les dents.

Potser ja n'hi ha prou de tanta cantarella
de promences i afalacs,
i a l'hora de pagar surt l'orgull de Castella
i es creu que els pobles restaran manyacs.

Als catalans no ens dona la gana
que amb afalacs se'ns vulgui prendre el pe'
i en mig de la bandera catalana
torna sortir-hi, poc a poc, l'estel.

L'anhel de llibertat que ahir ens unia
era per a la vostra i la nostra llibertat
i si ara ens tracteu amb picardia,
amb l'antifaç de la cordialitat,
també sabreu el to de la contesta,
que serà a mida del dolor que ens cou,
car quan ens roda un poc massa la testa
també sabem fer el gest i dir: "Ja n'hi ha
[prou!"

Som tal com som, i si ens pica la mosca,
el ventallot primer ningú li treu
i abans que viure en la incertitud fosca
trinxariem, si cal, el cap de Déu.

Ja n'hi ha prou! Penseu que la comèdia
sovint s'enfila per camins estranys
i els catalans portem massa tragèdia
i no ens dona la gana d'aguantar nous en-
[ganys.

Salvador PERARNAU

Llegiu

ELEVACIÓ

d'ENRIC BARBUSSE

Obra forta, valenta
i d'interès palpitant

ADMINISTRACIÓ; VILELLA

Subscribiu-vos a

Ràdio Barcelona

Casp, 12 - BARCELONA

Fàbrica de Gèneres de Punt
(Fundada l'any 1888)

Felip Blasco Anglès

Joaquim Costa, 38 (abans Ponent)
BARCELONA

R E P I C S

R. I. P.

Ha quedat dissolta la minoria basco-navarresa. S'ha dissolt com una bombolla de sabó. Es clar: perquè, com les bombolles de sabó, era buida.

LA VEU DELS MONARQUICS

Alba, un home de la monarquia—per tant: un home indesitjable, digne de tots els menyspreus—s'ha sumat una vegada més als atacs contra Catalunya.

confon l'Hèrcules grec amb el Samsó jueu.

Compte amb el cabdill, senyor Pich i Pon, que li vol fer la competència!

LES IDEES O ELS CABELLS?

Lerroux beu aigua pocs minuts després d'haver començat el seu discurs.

—Ja beu!, diu un diputat català.

—Es perquè li creixin les idees, respon un altre.

ALIATS

Royo Villanova ha rebut un telegrama que diu així:

“Población degenerada Hurdes felicita vuestra señoría por actuación contra Estatuto. No podemos consentir diferencias entre regiones.”

El dit telegrama ha produït gran emoció a Madrid.

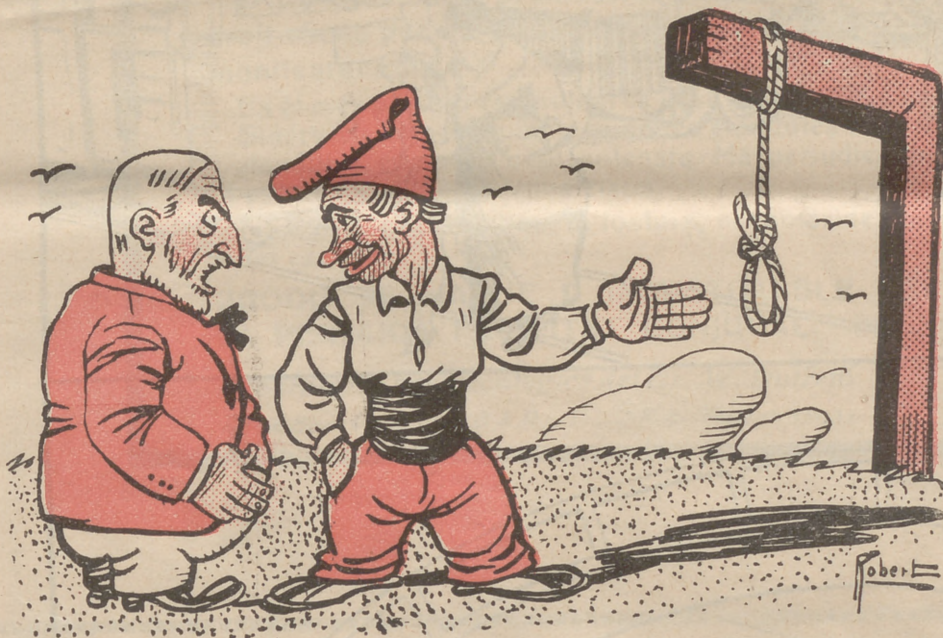
EMILIANU TE CUA DE PALLA

En un tramvia de Madrid, l'Emilianu va promoure un formidable escàndol:

—No hay derecho! Esto no lo puedo consentir! Que me lo digan a la cara!...

Un guàrdia puja al cotxe; i pregunta què és el que passa.

—Pues que quiten este letrero que dice: “Cuidado con los rateros”. A mí indirectas, no!

El català:— Vós dieu que teniu corda fins a Sant Josep? Nosaltres creïem que amb aquesta en tindríeu prou perquè quedés aprovat l'Estatut!...

DON ALE

Don “Ale” Lerroux! està malalt.

Diu que s'hi posà del disgust que tingué en saber que aquest mes quedaria aprovat l'Estatut de Catalunya.

Hi han atacs, però, que honoren l'atacat. Amb l'ex-ministre Santiago Alba ens avergonyiria estar-hi d'acord.

LERROUX DESBANCA PICH I PON

En Lerroux parlà d'Hèrcules abatent les columnes del temple. En la seva ignorància

Imp. “La Campana”, Om, 8.—Barcelona

HAN MILLORAT

Han estat venuts un cavalls propietat un dia de l'ex-rei. Estem segurs que estaran més que contents d'haver canviat d'amò.

PORQUERIES

El rector d'un poble ha dit en un sermó que només els porcs són enterrats civilment.

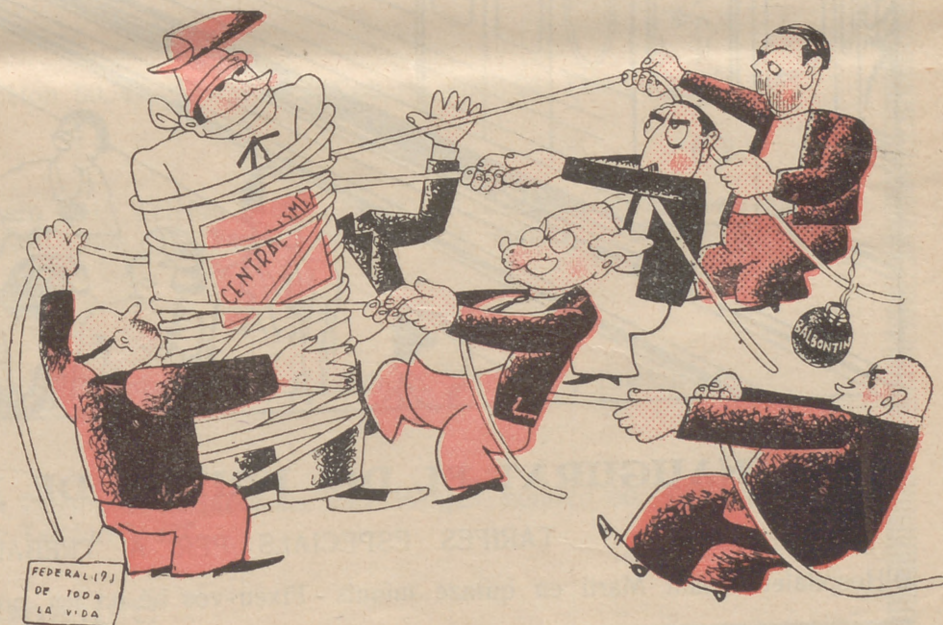
Aquest porc..., volem dir aquest rector, s'equivoca: no hi ha cap rector enterrat civilment.

ELS VALENTS

A la platja d'Estoril (Portugal), ha estat bufetejat un dels agressors de Ventura Gassol.

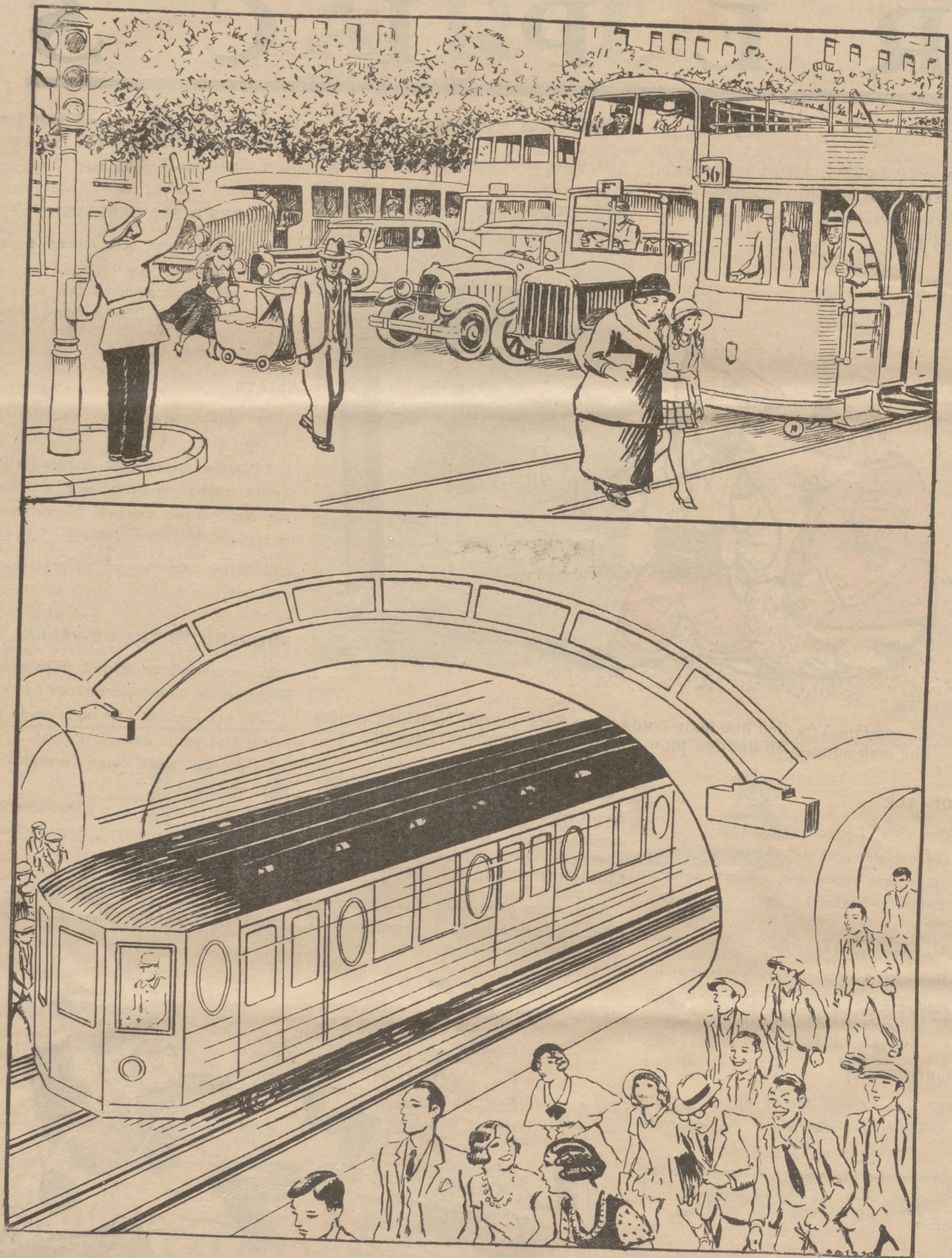
Després d'ésser bufetejat, per por que hi tornessin, saltà per una finestra.

Quins valents tens, “A B C”! Quina llàstima ens fas, “A B C”!

—Tots són partidaris de l'autonomia... però «bien entendida»!

EL METRO TRANSVERSAL

INAUGURAT EL DIA PRIMER DE JULIOL DE 1932

TARIFES ESPECIALS PER A TREBALLADORS

D'Hospitalet a Sant Martí en quinze minuts - Fixeu-vos bé en les populars tarifes del Metro Transversal

No hi ha com el Metro Transversal, per a rapidesa, economia i comoditat

EROTYL

Especific de l'
ASTENIA GENITAL (IMPOTENCIA)
(MANCA DE VIGOR SEXUAL)

De la eyaculació prematura (pèrdues seminals); de la Feblesa y molt efíacs per a combatre la NEURASTENIA, en totes les seves manifestacions.

Es el més poixant estimulant de l'activitat neuro-espino-médulo-genital. Sinèrgic i homo-estimulasa de les glàndules intersticials. Producte pluriglandular, completament inofensiu. Mai perjudica, ni lesiona cap orgue, ni el funcionament dels mateixos.

No conté, ni estricnina, ni fosfurs, ni cantàrides, ni cap altre medicament excitant

PRODUCTE MAGNE E INSUSTITUIBLE PER A RECOBRAR LA PERDUDA FELICITAT CONJUGAL. PROSPECTES GRATIS

Laboratoris Farmacològics del Dr. W. Dutrem

Alt de Sant Pere, 50 - B A R C E L O N A - Telefon 18631

Preu: 21'75 ptes.

CASA DE CARITAT DE BARCELONA

SERVEI PUBLIC DE POMPES FUNEBRES

Direcció i Oficines:

EDIFICI DE LA CASA DE LA CARITAT, Carrer de Torres Amat, núm. 8; Telèfons 16524 i 16526.

Subcentrals:

Carrer del Clot, núm. 71; Telèfon 50341. Carrer Creu Coberta, núm. 91; Telèfon 73361.

Sucursals:

Carrer de Sant Andreu, número 221; Telèfon 51051. Plaça del Centre (Sans), núm. 4; Telèfon 33471. Passeig del Triomf, núm. 17; Telèfon núm. 52012. Carrer de Sarrià, núm. 72; Telèfon 73632.

Badalona:

Carrer Reial, núm. 110; Telèfon 87 B. Carrer de Fermí Galan (S. Adrià), 26; Telèfon 248.

Hospitalet:

Central: Laureà Miró, núm. 60; Telèfon 23 H. Sucursals: Pi i Margall, número 90; Telèfon 31226. Progrés (Coll Blanc), núm. 58; Telèfon 31227.

Santa Coloma de Gramanet:

Carrer d'Anselm Clavé, número 13.

PANORAMES DEL MÓN
F E I X I S M E

ELS SALVADORS (?) D'EUROPA